

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

8. Pontes mirab.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

ora cubitis propius conseri ne aduerso nitentibus aluco, impedimento sint. Quorundam tamen fluuiorum crepidò, quadratæ secturæ muro prætenditur solido, & pulchritudinis accuratæ, quæ diligentia Sinarum in concinnando profusis sumptibus fluuiorum vsu ex eo nascitur, quod multitudine nauium omnis generis teguntur, quæ licet illorum excuset oculos, qui tantumdem hominum, & familiarum in aquis degere scripserunt quantum in vrbibus & toto imperij continente; haud tamen inde fit quin multitudine innumerabili, & habitentur naues, & agantur. Viarum publicarum ea est per sese magnificentia, tam superbus pontium quibus eæ iunguntur sumptus & numerus, vt possint merito inter vetera illa orbis prodigia censerì. Perfossi ligone improbo: viuo è saxo colles & scopuli, apertis in latus alterum spatioso meatu eorum visceribus; æquatæ solo rupes altissimæ, & ruinis illarum impletæ voragines, & saltus, ad complanandum tantummodo iter agentibus, laborem, aut certè contrahendum, nullo id difficilium aditu vrbium vsu mutuo exigente; earundem vbique viarum æqualitas, amplitudo, vmbra, amenitas, stratura ingenti & duro ex lapide; regia stationibus opportunis palatia, & excipiendis laudè hospitibus ædes à publico positæ. De pontibus vero & in arcus, & in planum distentis, eorumque immani numero quæ legi, haud putarem me satis probaturum, nisi ex eorum testimonio scriberem, qui & ipsi suis spectarunt oculis, & auctoritatis suæ proba fide meam liberarunt. Est ergo in primis admirationi portentosus in Prouincia Sciensi, Sineses cubitos quadringentos, vno fornice complexus, quo Hoanum coniungit fluuium, & ab summo illius aluco ad supremum apsidem quingentis attollitur cubitis. Eius vterque pes duabus insidit rupibus è regione oppositis, inter quas Hoanus quanto arctatur angustius, tanto rapidius cursum præcipitat; sed qua tandem arte conformari potuerint succubi fornices, erigique arcui sustinendo tantæ vastitatis & altitudine tam excelsa in annem rapidissimum pendenti, scitu digna res foret, & suspiceretur magis architectus admirabilitate perfecti operis, quam Princeps magnificentia imperati; cæterum sat vera nec ne de illa narrentur fabrica, illius certè memoriam omnem vetustas aboleuit. Extat alius haud procul à Cineaceo pons, Fochiensis Prouinciæ vrbe maritima, alio nomine memorandus. Audiamus ab ipsomet inspectore descriptionem eius de Italico Latinam qua iure omnino profitetur, nullam esse cum eo aliorum vsquam in terris pontium comparisonem. Bis, inquit, illum curiosius spectavi, & magnitudine operis bis hæsi attonitus; non necitur arcuum curuaturis, sed columnis suspenditur vt minus trecentis, in modum nauium constructis vtrisque rostratum, ad excipiendos frangendosque mollius aquarum impetus. Pilas iungit structura superior lapidibus quinque prægrandibus longitudine denum & octo passuum singulis; latitudine & crassitie duorum, quos meo ipsemet incollu mensus sum, harumque è marmore velut ingentium tra-

8.
Pontes mi-
rab.

bium, quadringentæ supra mille componunt. Mirandus, oppido ad stuporem labor, seu moles attendas illorum lapidum peruectas, & paratis columnis impositas; seu præcipuè latomicarum tam fauentes venas, ut tanto inde numero excidi, eadem omnes mensura potuerint; ac ne quod pontem transmissuri discrimen subirent, latus utrumque peribolus eodem ex lapide, à lapsu defendit; & leonum figuris sua è basi extantibus, similique ornatu pulchrè distinguitur, sed intelligendum de ponte quod narro, eius alteram solùm partem describere, ab Logano nimirum oppido, ad castellum medio ferè ponti inædificatum, qui porrigitur in partem alteram haud multò breuiorem, cætera iam dictæ in omnibus parem. Insumpti feruntur in id opus milliones dumtaxat quatuor (demus enim hoc nomen vsu tritum, commoditati Latini abaci) quam summam opinor in Europa, nemo non iusto censeat minorem, quare aduertendum est apud Sinas artifices omnes gratuitam operam publicis ædificiis ex officio debere, reliquos tam vili conuocari, ut diurna Europei mercede, Sinenses decem facillè diem locent.] Hæc eò promere libuit ab teste oculato, ne minorum nimiam admirationem incredulitas sequeretur. Sunt enim eiusdem generis pontes, centum arcibus suspensi, & paludosis, ac inuisi impositi vallibus, aut fretis. Alij fissuris montium, & verticibus rupium injecti, altitudine oculis formidanda, recisis in murum scopulis ad trabes inferendas, quoad materiam vbique absque numero ex marmore tum puro tum vario; sunt quoad architectonicam, exquisitæ artis, & elegantissimæ ad ornatum sculpturæ.

9.
Iter nauibus
toto imperio
Sina.

Quanquam autem hæc tanta publicarum viarum amœnitas, nedum facilitas, viatoribus præbeant gratum iter, sed nullus curruum apud illos vsus; boni vero illi Literati, hoc est vniuersa regni nobilitas, tam timidè equitant, ut cum officia per vrbes obeunt, quæ verantur fungi humeris alienis, aurigas duos hinc inde ad frenos habeant; maiestatis quidem nonnulla specie, re ipsa ne cespitans vel ferociens equus, illos excutiat; etsi adeo ignaui equi Sinenses sunt indole, ut audito solum Tartarorum inhitu in fugam vertantur. Accedit quod iidem Literati, sortiri crebro regendas Prouincias soliti, coguntur cum suis familiis mutare stationes: hinc fit ut nauium quàm terræ sit illic ad iter frequentia densior. Opportunitatis præsertim fauente illicio, quod Imperij pars, nulla sit tam longè ab aliis semota, quàm alicuius fluuij cum iis nexus non copulet, ex quo illud Riceij scite dictum, Sinas videri sibi Venetias. Quamocumque Cantonis Metropoli, Pechinum vsque Imperij regiam leuæ numerantur sexcentæ, dempto solum diei vnus per montem itinere, reliqua sunt nauigijs peruia. Cùmque fluminum lapsus præcipientes occurrant non pauci, mirum quantum ingenij nacti sunt Sinenses ad inuentionem machinarum, quibus ita illos complanant ut enavigentur securè ac facillè, clausis nempe multo & sumptuosissimo aggere vadolis, refusoque aliunde aquarum in ea superfluo. Vbicumque
vero